

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Difficultas I. Quid devinitivè Ens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

DICES V. cum eodem num. 52. Est valde hallucinari, nullum ponendo discrimen inter primum principium, primamque propositionem: cum enim principium complexum semper in aliqua propositione consistat, potest duobus modis considerari, vel quatenus propositio simpliciter, vel quatenus principium: si consideretur ut propositio, primitas ejus ex eo petenda, quia est affirmativa, quod sit simplex, non modalis, quod terminos habeat irresolubiles: in ratione autem principii primitas est attendenda, ut ita sit certum, ut circa illud non contingat errare, quod sit notissimum absolute, quod sit impossibile oppositum in mentem venire alicui.

RESPONDETUR. Etiam his differentiis positis utrumque hoc salvatur in dicto principio; quod cateroqui si utrumque salvat, & aliunde habeat se per modum superioris ad illud impossibile est idem esse & non esse adhuc erit absolute primum: neque enim etiam circa illud principium contingit errare &c.

QUÆSTIO I.

De Ente secundum se.

DIFFICULTAS I.

Quid definitivè Ens.

PRÆMITTO I. Rigorosè loquendo aliud est Ens, & aliud Entitas. Entitas enim potest concipi ut forma quadam hoc concretum quod est Ens constituens, & ipsum Ens erit concretum illud: sed usus invaluit hæc non distinguendi: puto idè quia de entitate nihil speciale dici potest, quod non dicatur de ipso Ente tractando.

PRÆMITTO II. Varias esse acceptiones Entis. I. Ens accipitur pro vero, sicut non Ens pro falso: qui enim dicit hominem esse animal, hoc dicit quod est Ens: qui autem dicit, hominem esse lapidem, dicit non ens: homo enim, est, non ens lapidis. Et hoc sensu ens dici potest etiam de non entibus & negationibus: quia etiam de his verum dici potest: vocaturque hoc ens complexum, ut videre est 4. Metaphys. textu 14. II. Accipi potest Ens incomplexum pro aliquo communi tam entibus positivis quam negationibus. III. Potest accipi Ens restrictè jam ad esse positivi, accipiturque pro aliquo communi, tam ad Ens nominaliter, quam ad Ens participialiter acceptum. IV. Accipi potest Ens nominaliter & participialiter: participialiter acceptum idem est quod existens, ita ut ly Ens sit participium Verbi Sum, verbum autem Sum supponit pro existo. Ens autem nominaliter acceptum supponit pro

summo prædicato entium positivorum: taliterque accepti entis in præsentī definitio requiritur.

PRÆMITTO III. Quomodo aliqui defini verint Ens nominaliter acceptum?

PRIMO. Definiunt aliqui apud Oviedo quod sit omne illud quod Chimæra non est. Hæc explicatio

NON SATISFACIT. Tum quia ignotior est Chimæra, ipso Ente. Tum quia Chimæra est non Ens conceptum per modum Entis: Ergo Ens erit, quod non non est non ens conceptum per modum Entis: Triplico Non, ut faciam veram negativam, excludamque dubiam acceptionem: de hoc autem ipso quaeritur, quid est illud ens per modum cuius Chimæra concipitur. Tum quia negatio omnis posterior est affirmatione, adeoque esse prius est non esse, quid enim negaret illud Non? Ergo Ens quod est affirmativum quid, debet esse prius aliqua negatione Chimæra. Tum quia nihil positivum rectè definitur per negatam negationem sui, sed definiri debet per aliquid prius. Tum quia negatio Chimæra vel fundatur in aliquo positivo, vel non fundatur: si fundatur in aliquo positivo, illud potius positivum erit definitio Entis: si autem illa negatio non fundatur in aliquo positivo, ergo illa negatio non est negatio: erit enim negatio negationis, & non negatio positivi: negatio autem negationis non est negatio, sed positivum quid, ulteriusque ex negatione positivi sequetur & inferetur positivum.

SECUNDO. Aliqui definiunt, Ens est id quod primo in se formaliter non est nihil. Hæc etiam explicatio

NON SATISFACIT. Tum quia contra illam sunt rationes adlatæ contra primam definitionem. Tum quia rationes quæ pro bonitate hujus definitionis possunt adferri non convincunt: nam quamvis per remotionem oppositi, præsertim simplicissima, bene explicari possint; id tamen tunc solum verificatur, quando oppositum habet aliquam specialitatem per quam notificet sese, ut non adferat solam negationem. Sic v.g. Calor explicari aliquomodo potest quod sit negatio frigoris; frigus enim aliquam habet specialitatem, ratione cuius notificare se potest. Si quis tamen explicare vellet quid sit Petrus, diceretque quod sit non Joannes, quem aliàs non nosco, nihil omnino explicaret. Quia autem nihil seu negatio Entis nihil habet specialitatis, per quam sese scientificè magis notificet; nec negatio hujus negationis, seu negatio nihil de ente dicta poterit notificare ipsum Ens. Si tamen negatio nihili aliunde notificetur, cum nō minus latè pateat ac ipsum Ens, utcumque illud notificaret. Unde etiam salvari posset illa phrasis Antonii Perez, qui volens significare ipsum rei esse, appellavit illud ipsum rei Non non.

TERTIO

TERTIO definiunt Alii cum utroque Suar. Arriaga, Ovied. & aliis: quod *Ens sit id quod dicit aptitudinem ad existendum*. Hæc Explicatio

NON SATISFACIT. Tum quia existentia est quid posterius & accidens, quoddam Metaphysicum: Ergo per illud tanquam per aliquid primum non rectè explicatur essentia entis; sicut non rectè explicaretur rationalitas per aptitudinem admirativitatis. Tum quia illa aptitudo non solum est ad aliquid, sed aliquid, & hoc illud aliud queritur: quid sit? Tum quia hîc queritur definitio Entis nominaliter accepti; Ergo recurri non debet ad id, quod est de linea entis participialiter accepti.

QUARTO. Perez Ens reale sic definit, duplicemque ejus definitionem assignat. Primò. *Ens reale est id quod à parte rei est unum, verum, bonum*. Secundò. *Ens reale est principium distinctionis, motivum formale potentie intentionalis*. Dicitur est principium distinctionis, quia est primum fundamentum nominationis contradictionis, & est id à quo possumus incipere numerationem. Et talis est v. g. Petrus in hac nominatione, Petrus, non Petrus. Est autem *motivum formale* cujus nomine intelligitur, id, propter quod aliquid aut cognoscitur, aut amatur. Est autem, *motivum potentie intentionalis*, quæ est duplex noscitiva & appetitiva; utraque autem dividitur, prior in intellectum, & sensum; posterior in appetitum rationalem & sensitivum. Hæc explicatio

NON SATISFACIT I. Quia supponit aliquid de quo ipso queritur, supponit enim quod illud principium debeat esse reale, de quo ipso queritur quid sit? Quod autem id supponat, probatur: Quia potest dari etiam Ens intentionale reale prout opponitur ficto, esseque principium intentionale distinctionis, motivum potentie intentionalis; Ergo cum ita non sumatur in dictâ definitione, debet sumi principium reale, de quo ipso queritur quid sit?

NON SATISFACIT II. Quia si eandem definitionem ad clariores terminos reducas, faciet hunc sensum, quod Ens reale, sit individuum, noscibile, vel appetibile; nihil enim in re est illud à quo incipit numeratio, ut etiam patet ex ipso exemplo allato, nisi individuum, quod solum potest concipi à parte rei, & appetiti: quo posito jam illa definitio non rectè procedit; quia ostendit potius subjecta quibus competant esse entia realia, quàm quid definitivè sint entia realia.

NON SATISFACIT III. Quia prius est ratione esse ens reale, quàm movere potentiam intentionalem: nam posteriores conceptus sunt, ad aliud; hoc autem quod est esse Ens, reale est in ordine ad se: Ergo hæc definitio non procedit per prima, adeoque bona non est.

Tum quia movere istud, spectat ad verum, quod mover intellectum, & ad bonum quod mover voluntatem; verum autem & bonum, utpote attributa, non sunt primò definitiva Entis realis. Tum quia hoc quod est esse principium distinctionis, est esse principium alietatis, vel esse principium negationis identitatis; neutrum horum per primò constituet Ens reale: Non primum, quia prius est me esse, & posterius, me aliud esse; quando autem queritur quid sit Ens reale, queritur de illo quod facit me prius esse: Esse etiam principium negationis identitatis, non est quid primum; cum positiva in positivis, priora sint præ negationibus, adeoque principiis negationum, priora principia realitatum. Tum quia esse id à quo incipere possumus numerationes, præsupponit ipsum illud à quo incipit numeratio, adeoque per prius constitutum. Ergo supponit Ens; quid enim aliud? de quo ipso queritur, licet ab illo incipiat numeratio, quid sit illud? Et sicut in cumulo militum, prius est esse militem, postea incipi ab illo computationem; sic & in præsentî. Tum quia Unitas, definitivè est principium numeri, si ergo Ens reale definitur per id à quo incipit numeratio, definitur per unum, adeoque per aliquid posterius, sicut si definiatur homo, per risibile. Tum quia præsens definitio assumit aliqua, quæ non ita sunt dictu facilia: nam imprimis, cum universaliora sint priora, quæ illis non tribuitur, quod sint principium distinctionis, motivum formale potentie intentionalis? Rursus supponatur impossibilitas potentiarum intentionalium, jamne per locum intrinsecum sequetur lapidem non esse ens reale? Tum quia in ipsomet ente, debet esse id quod cognoscitur, quod amatur, adeoque quod est objectum potentiarum intentionalium; neque in ipso hoc, primò cognoscitur quod sit cognoscibile, seu objicibile, sed id cui competit illud, de illo ergo ipso queritur, quodnam sit illius constitutivum? & sicut definitivum hominis est animal rationale, quod ipsum, est quod primò cognoscitur, ita & in Ente, debet dari aliquid prius, quod primò cognoscatur. Certè illud ipsum quod cognoscitur non est nihil, queritur ergo, quod sit illius constitutivum?

DICENDUM est. *Ens nominaliter acceptum, est; Ens prout est radix, esse primò formaliter.*

Accipitur hîc pro genere *Ens* quia datur aliqua acceptio Entis, superior ente nominaliter accepto; hoc est, ipsum ens commune Enti nominaliter, & commune Enti participialiter accepto. Et sicut quamvis alicui *Ly animal* non esset notum; nihilominus *Ly animal* benè potest accipi pro genere ad definitionem hominis; Ita quamvis alicui esset ignotum, Ens com-

commune ad ens nominaliter ac Ens participialiter, bene tamen ad eius definitionem adhiberi potest. Et licet in definitione hominis non possit pro genere accipi homo, quia ipso homine non datur universalior terminus qui sit homo; quia tamen talis universalitas reperitur in Ente, bene Ens ad definitionem Entis accipi potest. Accipitur item ad definitionem hic terminus *Radix*, quia caremus verbis ad significandum id, cui in ente debetur, ut primò formaliter, habeat esse. Ly autem *esse* accipiendum hic non pro existere; nam Ens nominaliter non debet definiri per existere, quod spectat ad Ens participiale: sed accipitur esse prout est quid prius ipsa essentia appropriatè dicta; idque ideo quia essentia appropriatè dicta est quid inferius Ente, contrahensque Ens; Essentia enim est, tale in specie Ens. Accipitur itaque illic esse non tam pro infinitivo, quàm potius pro quodā abstracto formam quandam significante, non absimili modo, quo loco hujus *bona est dormitio*, dicimus *bonum est dormire*. Quod si abstractè & pro formā Entis illud esse accipiat clarior erit suo definito; quia non rarò concreta definivit Aristoteles per ipsa abstracta; unde etiam ad definitionem formandam tradidit Aristoteles methodum resolutivam. Et sicut notificatur simum per hoc, quod est nasus simus; album item quod sit habens albedinem, ita & Ens per *esse* notificari poterit. Dicimus autem Ens esse *radicem primò & formaliter*, quia Ens exigit esse non per identitatem cum alio. Nec exigit esse non nisi materialiter acceptum, sed exigit esse primò & formaliter, ut esse, non nisi per identitatem cum illo, competat aliis.

Rejiciuntur hinc à definitione Entis Entia rationis, quia hæc non dicunt radicem ipsius esse primò formaliter, sed esse objectivè. Rejiciuntur negationes, quia hæc non sunt radix esse, sed non esse. Rejiciuntur formaliter connotativæ, quia illis competit esse non nisi propter identitatem. Non rejiciuntur tamen accidentia realia, quia & hæc dicunt radicem esse primò formaliter, licet comparata ad substantiam sint Entis potius, quàm Entia; dicunt tamen in se spectata radicem esse primò formaliter, quia non propter identitatem cum alio rationem Entis participant, quod proportionaliter ad modos entitativos applicari debet.

Quod si queras? Quid sit ens *participialiter* acceptum? Definiri poterit, quod sit *Ens prout habet primò formaliter existentiam*. Ens autem commune ad hoc utrumque est *Ens, cui competit esse indefinitè, & non restrictè illud accipiendo*; Denique Ens commune ad positiva & negativa est *id cui competit quomodocunque esse*. Pro genere ponitur particula *id*, quia Ente communi ad positiva & negativa, non datur aliud Ens, prius ponibile in definitione.

DIFFICULTAS II.

Cui competat esse Ens formaliter?

Non est controversia in presenti, nisi de solis differentiis, an sint formaliter Ens? Huc aliqua spectantia petantur ex dictis in Logica: An differentiæ superiores includantur in inferioribus.

Punctum Difficultatis 1.

Deciditur Quæsitum.

DICENDUM est I. *Differentias esse formaliter Ens, accipiendo illud contractè, determinatè &c.*

PROBARI solet I. Si Ens non transcenderet differentias, species Entis per huiusmodi differentias constituta, non ex omni parte essent entia, sed partim non Entia; Entia quidem secundum unam partem nempe secundum genus, non entia autem secundum aliam partem, nempe secundum differentiam: sed hoc est absurdum, quia sicut repugnat non ens, non ex omni parte esse non ens, ita repugnat esse ens, & non ex omni parte ens.

RESPONDERI potest, quòd argumentum probet bene quòd differentiæ etiam ultimæ sint Ens, sed non est quæstio de hoc, an sint ens? sed an sint ens formaliter? bene autem constitui potest aliquid ex ente formaliter, & ente materialiter. Et sicut negatio rugibilitatis in homine, dicit entitatem, propter identificationem cum homine; sic & rationem Entis dicere poterunt differentiæ, propter identitatem cum eo, quod est formaliter ens. Diceret etiam aliquis ex Pontio disp. 69. n. 25. differentiis convenire rationem Entis formaliter, sed non convenire ex ratione formali differentiarum.

PROBARI solet II. Species entis v.g. homo, nō est alia Physica entitas à genere & differentia sese componentibus: Ergo differentia illius, si non est formaliter ens, nec ipsa species, esset ex omni parte ens.

RESPONDETUR. Ex antecedenti inferri tantum posse nec ipsam speciem inadæquatè acceptam, esse ex omni parte ens formaliter, & sicut homo ut sit ex omni parte animal, id est, ut nihil sit reale in illo quod entitativè non sit animal, non est necesse ut etiam rationalitas illius sit formaliter animal, sed sufficit ut materialiter & identicè sit animal, ita etiam sufficit ut per identitatem, sint Ens differentiæ.

PROBARI solet III. Si ens non transcendit formaliter differentias, differentiæ essent formaliter non ens, adeoque nihil: hoc autem

† B

tem